

Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE STASZOWSKIM
W 2014 ROKU**

Staszów 2015 rok

I. WSTĘP

We wstępie opracowania nakreślono strukturę bezrobocia w 2014 roku w powiecie staszowskim, uzasadniono potrzebę monitorowania zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz wskazano źródła informacji. W części drugiej opisano strukturę zawodową osób bezrobotnych oraz strukturę bezrobocia wg zawodów i grup zawodów. Oddzielnie przeanalizowano zaewidencjonowane w badanym okresie czasu oferty pracy. Następnie zaprezentowano ranking 30 najbardziej nadwyżkowych i najbardziej deficytowych zawodów według wskaźnika intensywności deficytu/nadwyżki dla obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie. Rozważania zakończono wnioskami, które mogą przyczynić się do zwiększenia efektywności działań podejmowanych zarówno przez PUP jak również władze samorządowe, instytucje rynku pracy, społecznych partnerów na rzecz kreowania pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy a także członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w wykonywaniu jednego z podstawowych działań ustawowych, czyli opiniowania kierunków kształcenia i zatrudnienia.

Stopa bezrobocia w powiecie staszowskim według danych GUS na koniec grudnia 2014 roku wynosiła 11,4% ludności aktywnej. Zarejestrowanych było 3640 osoby bezrobotne (o 513 osób mniej niż roku wcześniejszym), w tym 1850 kobiet, które stanowiły 50,82% ogółu bezrobotnych. Zarejestrowanych kobiet było o 283 mniej niż w roku poprzednim.

1.1. Cel opracowania

Trudna sytuacja na rodzimym rynku pracy wymaga systematycznego, dokładnego i regularnie prowadzonego monitoringu występujących dysproporcji i analizowania zmian zachodzących na rynku pracy. „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przyczynia się do zdobycia wiedzy o aktualnej podaży i popycie na lokalnym rynku pracy w odniesieniu do wybranych zawodów, umożliwia również dokonanie analizy zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy oraz analizy potencjału zawodowego ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Staszowie. Wnioski uzyskane w wyniku prowadzonych badań pozwolą na dokonanie oceny szans na zdobycie zatrudnienia w poszczególnych zawodach, co może stanowić wskazówkę w podejmowaniu działań zmierzających do osiągnięcia równowagi na rynku pracy. Uzyskanie jak najszerszej wiedzy nt. podaży i popytu na pracę jest szczególnie przydatne do efektywnego wykorzystywania środków finansowych z Funduszu Pracy oraz tworzenia projektów szkoleń opartych o realne zapotrzebowanie rynku pracy, dzięki którym zmniejszona zostanie ilość osób bezrobotnych posiadających kwalifikacje generujące długotrwałe bezrobocie.

1.2. Podstawa prawna

Poniższy raport obejmujący analizę rynku w powiecie staszowskim w roku 2012 sporządzony został zgodnie z wytycznymi w „Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”. Podstawę prawną stanowią:

- I. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dn. 20.04.2004 r. z późn. zm. (Dz. U. z 2013r., poz. 674 z późniejszymi zmianami)*
- II. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. nr 82 z dn. 17 maja 2010 r., poz. 537)*

III. Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”. Stan za II półrocze 2014 roku

IV. Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy według zawodów i specjalności” za II półrocze 2014 roku

1.3. Metodologia opracowania

Pod pojęciem **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast określenie **zawód nadwyżkowy** oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowano stosując jako podstawowe mierniki:

1. Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów ($W_{n,i}^k$)

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- ($W_{n,i}^k$) < 0,9 to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq (W_{n,i}^k) \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- ($W_{n,i}^k$) > 1,1 to zawody deficytowe

2. Wskaźniki struktury bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2013 roku

3. Wskaźniki struktury napływu bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2013 roku

3. Wskaźniki struktury ofert pracy według zawodów (grup zawodów) w 2013 roku

4. Wskaźniki struktury bezrobotnych według PKD w 2013 roku

5. Wskaźniki struktury ofert pracy według PKD w 2013 roku.

Struktura klasyfikacji zawodów i specjalności obejmuje 10 grup wielkich (kod jednocyfrowy), 43 grupy duże (kod dwucyfrowy), 132 grupy średnie (kod trzycyfrowy), 444 grupy elementarne (kod czterocyfrowy). Grupy elementarne obejmują 2360 zawodów i specjalności, poszczególnym zawodom nadano kod 6-cio cyfrowy. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie, na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych do realizacji zadań danego zawodu/specjalności. Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy definiuje następujące pojęcia:

4. **Zawód** – zbiór zadań, zespół czynności wyodrębniony w wyniku społecznego stosowania podziału pracy, wykonywanych stale, wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności;

5. **Specjalność** – podział pracy w ramach zawodu, zawiera czynności o charakterze podobnym, wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki;

6. **Umiejętność** – sprawdzona możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu/specjalności

7. **Kwalifikacje zawodowe** – układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych¹.

¹ Definicje za klasyfikacją zawodów i specjalności 2010

II. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

2.1 Bezrobotni według grup zawodów i zawodów w powiecie staszowskim w 2014 roku (T-II/P-1, T-II/P-1a)

Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie w końcu 2014 roku sklasyfikowani zostali ze względu na posiadany zawód, do którego wykonywania posiadają kwalifikacje potwierdzone odpowiednim dokumentem, bądź stażem pracy w danym zawodzie. Jak wynika z tabel T-II/P-1 i T-II/P-1a bezrobotni reprezentowali 359 zawody skupionych w 200 grupach elementarnych.

Dodatkową grupę stanowią osoby bez zawodu. Populacja bezrobotnych bez zawodu dotyczy osób z wykształceniem średnim ogólnym, gimnazjalnym i niższym. Na koniec omawianego okresu w urzędzie zarejestrowanych było 1070 bezrobotnych bez zawodu i stanowili oni 29,39 % ogólnej liczby bezrobotnych. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych 2570 osób posiadało zawód co stanowi 70,60% ogólnej liczby bezrobotnych. Analizując populację bezrobotnych posiadających zawód ze względu na płeć można zauważyć, że nie ma istotnych różnic między kobietami i mężczyznami pod tym względem.

Na koniec 2014 roku najwyższy wskaźnik bezrobocia zanotowano w następujących dużych grupach zawodów:

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie staszowskim. Stan w końcu 2014 r.

L.P.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni ogółem [%]
1.	72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	13,1907
2.	31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	13,0349
3.	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna i produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	9,99
4.	51	Pracownicy usług osobistych	7,8211
5.	52	Sprzedawcy i pokrewni	7,1215
6.	71	Robotnicy budowlani i pokrewni	6,9260
7.	26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	5,3696
8.	24	Specjaliści do spraw ekonomii i zarządzania	5,2919

Analizując bezrobotnych ze względu na posiadany zawód uwzględniono zawody reprezentowane przez więcej niż 50 bezrobotnych. Najliczniej reprezentowany jest zawód sprzedawca 131 osób. Kobiety stanowią większość w następujących zawodach: krawiec 100%, sprzedawca 95,41%, fryzjer 96,38%, pedagog 91,25%; technik ekonomista 84,94%; ekonomista 82,71%. Mężczyźni z kolei stanowili większość

w zawodach: murarz 100 %; mechanik pojazdów samochodowych 100%; technik mechanik 98,79%; ślusarz 97,53%.

Tabela 2. Bezrobotni wg zawodów w powiecie staszowskim w 2014 r.

L.P	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	W tym kobiety
1.	"522301"	Sprzedawca*	131	125
2.	"753105"	Krawiec*	106	106
3.	"331403"	Technik ekonomista*	93	79
4.	"311504"	Technik mechanik*	83	1
5.	"514101"	Fryzjer*	83	80
6.	"263102"	Ekonomista	81	67
7.	"722204"	Ślusarz*	81	2
8.	"235107"	Pedagog	80	73
9.	"711202"	Murarz*	72	0
10.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	61	0

Kolejna grupa bezrobotnych poddana analizie to absolwenci. W końcu 2014 roku zarejestrowanych było 250 absolwentów (w tym 134 kobiety) co stanowiło 6,86 % ogółu bezrobotnych. Wśród tej grupy zarejestrowanych w PUP 107 osób nie posiadało zawodu wyuczonego, co daje 42,8 % reprezentantów grupy.

Tabela 3. Struktura bezrobotnych absolwentów wg grup zawodowych w powiecie staszowskim w 2014 roku

L.P.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni absolwenci [%]
1.	"51"	Pracownicy usług osobistych	14,6854
2.	"26"	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	13,2867
3.	"5141"	Fryzjerzy	11,8882
4.	"31"	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	11,8881
5.	"24"	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	9,7902
6.	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	9,0909
7.	"23"	Specjaliści nauczania i wychowania	8,3916
8.	"2631"	Ekonomiści	7,6923
9.	"72"	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	7,6923
10.	"3115"	Technicy mechanicy	6,993

11.	"2351"	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	6,2937
12.	2	3	6
13.	"74"	Elektrycy i elektronicy	4,8951
14.	"7412"	Elektromechanicy i elektromonterzy	4,8951
15.	"22"	Specjaliści do spraw zdrowia	4,1958
16.	"2421"	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	4,1958
17.	"3112"	Technicy budownictwa	4,1958
18.	"71"	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	4,1958

Tabela 4. Struktura bezrobotnych kobiet-absolwentek posiadających zawód według grup zawodów

L.P.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni absolwenci KOBIECY [%]
1.	"51"	Pracownicy usług osobistych	24,9993
2.	"26"	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	19,0477
3.	"24"	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	14,2858
4.	"23"	Specjaliści nauczania i wychowania	13,0953
5.	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	8,3335
6.	"22"	Specjaliści do spraw zdrowia	5,9525
7.	"33"	Średni personel do spraw biznesu i administracji	4,7619

Następną kategorię bezrobotnych stanowią osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy. Ich liczba na koniec 2014 roku osiągnęła poziom 863 osób, stanowili oni 23,7% ogółu zarejestrowanych w urzędzie. Udział kobiet w omawianej grupie wyniósł 54,8%. Najliczniej reprezentowane zawody w tej populacji bezrobotnych pokazuje poniższa tabela:

Tabela 5. Bezrobotni długotrwale wg zawodów w powiecie staszowskim w roku 2014

L.P.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych pow. 12 m-cy [%]	Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych pow. 12 m-cy [%]
1.	"31"	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	13,6905	9,5116
2.	"72"	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	13,244	2,5707
3.	"75"	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce	12,9464	19,2803

		drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni		
4.	"51"	Pracownicy usług osobistych	9,2262	12,8535
5.	"52"	Sprzedawcy i pokrewni	8,9295	14,9094
6.	"71"	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	8,0357	0,5142
7.	"33"	Średni personel do spraw biznesu i administracji	4,7619	6,9409

2.2 Napływ bezrobotnych wg zawodów staszowskim w 2014 roku (T-II/P-2, T-II/P-2a)

W roku 2014 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie odnotowano napływ rzędu 5922 osoby bezrobotne w tym 2827 kobiety, wyłączonych zostało 6435 osób bezrobotnych (o 321 osób więcej niż w roku 2013).

Napływ bezrobotnych w 2014 roku zagregowany był w 35 dużych grupach reprezentowanych przez 415 zawody.

Wśród omawianej grupy bezrobotnych posiadaniem zawodu mogło pochwalić się 4100 osób, tj. 69,23 % ogółu, bezrobotnych bez zawodu „napłynęło” 1822 osób w tym 826 kobiet i 317 absolwentów.

Tabela 6. Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie staszowskim w 2014 roku

L.P.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych
1.	"235107"	Pedagog	192
2.	"522301"	Sprzedawca*	183
3.	"311504"	Technik mechanik*	143
4.	"753105"	Krawiec*	129
5.	"331403"	Technik ekonomista*	126
6.	"514101"	Fryzjer*	112
7.	"722204"	Ślusarz*	112
8.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	111
9.	"263102"	Ekonomista	108
10.	"711202"	Murarz*	93
11.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	81
12.	"522305"	Technik handlowiec*	70
13.	"741203"	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	66
14.	"723307"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	63
15.	"311512"	Technik mechanizacji rolnictwa*	59
16.	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	59
17.	"721306"	Błacharz samochodowy*	54
18.	"752205"	Stolarz*	51
19.	"311408"	Technik elektronik*	50

W roku 2012 najliczniej reprezentowane zawody wśród napływających bezrobotnych były następujące zawody: technik mechanik stanowił 3,2 % ogółu, sprzedawca (3 %), technik ekonomista (2,6 %), oraz krawiec (2,4 %). W 2013 roku zaobserwowano największy napływ wśród bezrobotnych posiadających zawód sprzedawca (3,1% ogółu), pedagog (2,85%), technik mechanik (2,72%, technik ekonomista (2,46%), krawiec (2,38%). W roku 2014 tendencja ta nie uległa zmianie. Wśród bezrobotnych największy napływ nastąpił w zawodach: pedagog (3,24% ogółu), sprzedawca (3%), technik mechanik (2,41%), krawiec (2,17%), technik ekonomista (2,12%), fryzjer (1,89%) i ślusarz (1,89%).

Wśród kobiet największy napływ do bezrobocia nastąpił u bezrobotnych nie posiadających zawodu i wyniósł 826 osób, co stanowiło 45,33 % grupy. Najliczniej reprezentowane zawody wśród kobiet przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7. Napływ bezrobotnych kobiet wg zawodów w powiecie staszowskim w 2014 roku

L.P.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych kobiet
1.	"235107"	Pedagog	179
2.	"522301"	Sprzedawca*	172
3.	"753105"	Krawiec*	129
4.	"331403"	Technik ekonomista*	105
5.	"514101"	Fryzjer*	105
6.	"263102"	Ekonomista	87
7.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	60
8.	"522305"	Technik handlowiec*	57
9.	"322002"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	44
10.	"512001"	Kucharz*	41
11.	"751201"	Cukiernik*	34

W roku 2014 do urzędu pracy w Staszowie napłynęło 785 absolwentów, co stanowiło 13,25% ogółu bezrobotnych. Wśród tej grupy 53,88 % to kobiety (423 osoby). Spośród bezrobotnych absolwentów rejestrujących się w PUP po zakończeniu edukacji 317 osób, tj. 40,38 % nie posiadało zawodu wyuczonego.

Wśród napływających absolwentów najliczniej reprezentowany zawód to:

- pedagog – 38 osób (37 kobiet)
- fryzjer – 28 osób (27 kobiet)
- specjalista administracji publicznej – 28 osób (19 kobiet)
- ekonomista – 17 osób (15 kobiet)

- *Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji – 11 osób (8 kobiet)*
- *Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne – 11 osób (4 kobiety)*
- *mechanik pojazdów samochodowych – 11 osób*
- *elektromechanik pojazdów samochodowych – 11 osób*
- *sprzedawca - 9 osób (8 kobiet).*

III. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

3.1. Oferty pracy i ich struktura wg zawodów w powiecie staszowskim w 2014 roku (T-II/P-3, T-II/P-3a)

Aby monitoring lokalnego rynku pracy był miarodajny i pozwolił określić skalę nadwyżki i deficytu w grupach zawodowych, specjalnościach i poszczególnych zawodach nie wystarczy analiza zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych, niezbędna jest również analiza ofert pracy. W 2014 roku do PUP w Staszowie zgłoszonych zostało 1964 oferty pracy

Najliczniej zgłoszone zostały oferty w następujących dużych grupach zawodów:

- *pracownicy usług osobistych – 18,84%*
- *gospodarze budynków – 12,17 %*
- *sprzedawcy i pokrewni – 11,96%*
- *sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni – 11,35%*
- *Pracownicy obsługi biurowej – 10,13%*
- *Kierowcy i operatorzy pojazdów – 7,23%.*

W roku 2014 w dużych grupach zawodów, w których zgłoszono najliczniejsze oferty pracy warto zwrócić uwagę na wyróżniające się najpopularniejsze grupy elementarne. Wśród dużej grupy 51 – Pracownicy usług osobistych najliczniej zgłoszono oferty w grupie „Gospodarz budynków [kod – 5153]” 12,17% ogółu ofert (w roku 2013 – 12,29%, 2012 – 14,19%, w 2011 – 25,95%; tendencja spadkowa); w grupie 41 – Sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni najliczniejsze oferty to „Pracownicy obsługi biurowej [kod – 4110]” (10,13%) (w roku 2013 – 12,02%, 2012 - 13,32% w roku 2011 – 9,32%); a w grupie 52 – Sprzedawcy i pokrewni „Sprzedawcy sklepowi [kod –5223]” 10,43 % (w roku 2013 7,99%, 2012 – 9,54%).

Analizowanie i interpretowanie ofert pracy na podstawie tabeli T-II/P-3 jest zadaniem dość trudnym ze względu na dużą różnorodność ofert wpływająca do urzędu. Do powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie w 2014 roku wpłynęło 1964 ofert pracy w 227 zawodach. Liczne oferty miały charakter jednostkowy, aż w 209 zawodach wpłynęło nie więcej niż 5 ofert pracy. Do analizy zatem wybrano zawody, w których zgłoszono nie mniej niż 20 ofert pracy (20 zawodów). Ponadto pominięto zawody

zawierające w nazwie wyrażenie „pozostali”, które wskazuje, iż nie jest to grupa jednorodna i zawiera zawody pokrewne wobec siebie².

Tabela 9. Najliczniej zgłoszone oferty pracy wg zawodów w powiecie staszowskim zgłoszone w 2014 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszona w 2013 roku	Subsydiowane
1.	Robotnik gospodarczy	239	138
2.	Sprzedawca*	189	103
3.	Technik prac biurowych*	185	104
4.	Kierowca samochodu ciężarowego	86	0
5.	Robotnik budowlany	47	1
6.	Kucharz*	46	30
7.	Opiekunka dziecięca*	44	41
8.	Magazynier	30	15
9.	Pomoc kuchenna	29	14
10.	Kelner*	28	14
11.	Kierowca samochodu dostawczego	28	6
12.	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	24	0
13.	Sekretarka	22	21
14.	Przedstawiciel handlowy	20	1
15.	Fryzjer*	20	14
16.	Mechanik pojazdów samochodowych*	20	10
17.	Elektromonter instalacji elektrycznych	20	0

² Zawody lub specjalności zaklasyfikowane pod pozycją „XXXX90” nie są konkretnym, określonym zawodem, lecz zbiorem zawodów pokrewnych w ramach grupy elementarnej. Charakteryzują się one dużą niejednorodnością w zakresie zadań zawodowych.

18.	Szwaczka	20	13
-----	----------	----	----

Wśród zgłoszonych ofert pracy oferty subsydiowane dominowały w następujących zawodach:

- sekretarka (95,4%)
- opiekunka dziecięca (93,18%)
- kucharz (65,2%)
- technik prac biurowych (56,2%)

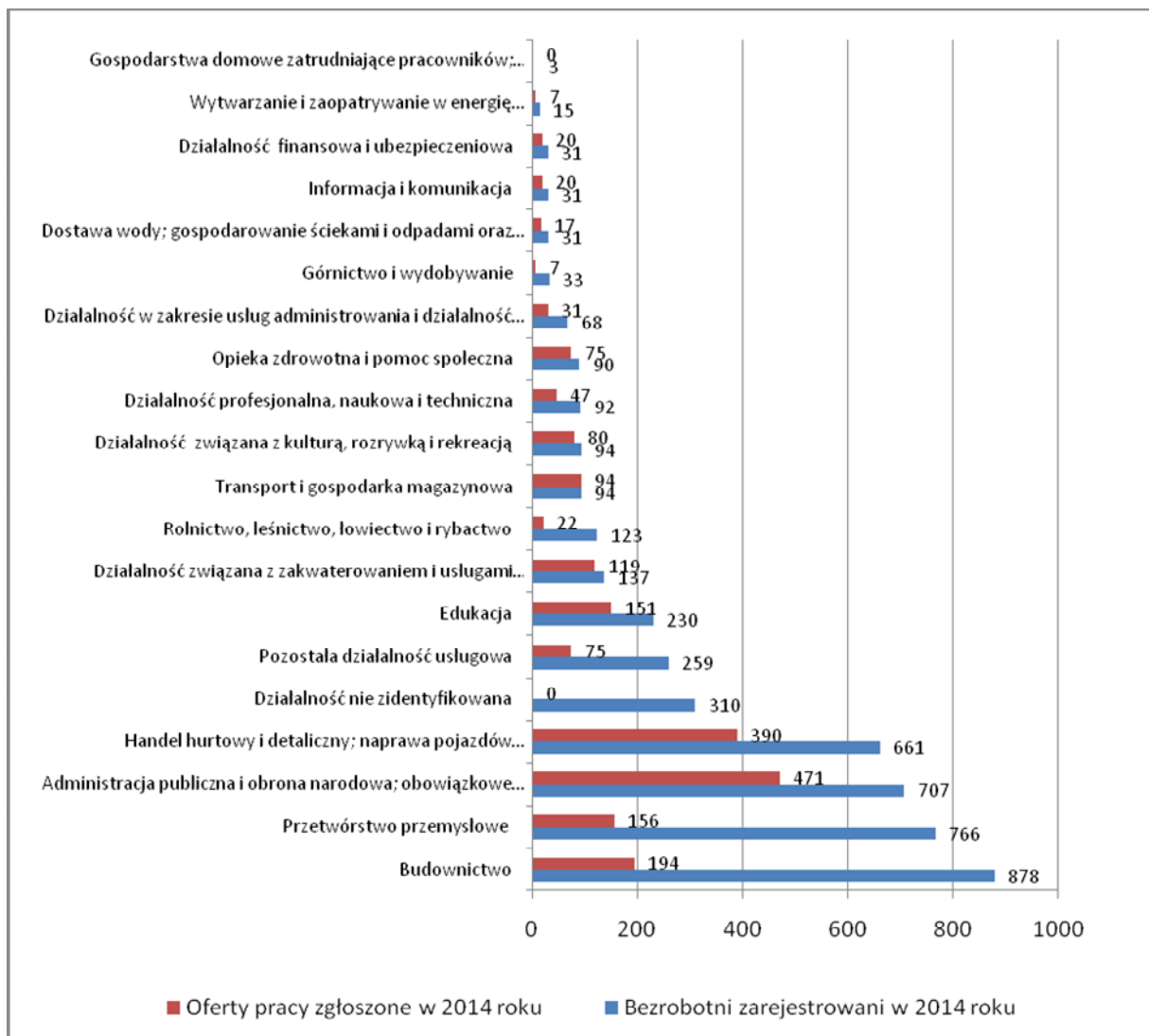
Omawiając oferty pracy należy podkreślić, iż znaczna część ofert w ramach prac subsydiowanych zgłoszona została przez jednostki samorządowe. Pomimo sezonowości tych prac oraz konieczności subsydiowania ich środkami Funduszu Pracy ze względu na istniejące problemy z uzyskaniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych oferty te stanowią istotny element rynku pracy.

3.2. Bezrobotni oraz ich struktura wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w powiecie staszowskim w 2014 roku (T-II/P-9, T-II/P-9a)

Jak wynika z analizy danych statystycznych wg sekcji PKD ostatniego miejsca pracy najwięcej osób zarejestrowało się w PUP po ustaniu zatrudnienia w budownictwie(878 osób – 18,84%), przetwórstwie przemysłowym (766 osób 16,43%), administracji publicznej i obronie narodowej (707 osób – 15,17%, handel hurtowy i detaliczny (661 osób – 14,18%). Najmniej osób zarejestrowało się po zakończeniu pracy w firmach w następujących sekcjach PKD: gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (3 osoby), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (7 osób), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych (15 osób).

Poniższy wykres ilustruje ilość zarejestrowanych osób bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz zgłoszone oferty pracy wg wybranych sekcji PKD.

Wykres . Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy (sekcja PKD) oraz oferty pracy w powiecie staszowskim w 2014 roku

W omawianym okresie najwięcej ofert pracy zgłoszonych zostało z następujących sekcji PKD:

- *administracja publiczna i obrona narodowa – 471 ofert,*
- *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 390 ofert,*
- *budownictwo – 194 ofert,*
- *edukacja – 151 ofert*
- *przetwórstwo przemysłowe – 156 ofert*
- *działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 119.*

Z przeprowadzonych analiz wynika, iż najwięcej wolnych miejsc pracy pochodzi z sekcji administracja publiczna i obrona narodowa, która również generowała wysoki napływ bezrobotnych według rodzaju ostatniego miejsca pracy. Sytuacja ta jest w dużej mierze wynikiem zatrudniania pracowników przez samorządy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, które charakteryzują się dużą fluktuacją pracowników.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

4.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim według dużych grup zawodowych oraz zawodów (T-II/ P-4, T-II/P-5, T-II/P-6)

Zawód deficytowy, zgodnie z zaleceniami metodycznymi do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, to taki, na który na rynku pracy występuje większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawód nadwyżkowy natomiast cechuje się tym, że liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie jest większa od zapotrzebowania na rynku pracy. Gdy obie te wartości są do siebie zbliżone można mówić o zawodach będących w równowadze.

- $(W^k_{n,i}) < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq (W^k_{n,i}) \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- $(W^k_{n,i}) > 1,1$ to zawody deficytowe

Przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 roku wskazuje, że:

- zawody deficytowe reprezentowane są przez 45 zawodów
- zawody zrównoważone to 21 zawodów
- zawody nadwyżkowe to 399 zawodów.

W tabeli 10 wykazano 30 deficytowych zawodów zanotowanych w 2014 roku w powiecie staszowskim w zestawieniu ze średnią miesięczną liczbą ofert pracy, zarejestrowanych bezrobotnych, średnią miesięczną nadwyżką siły roboczej. Tworząc zestawienie pominięto zawody o maksymalnym wskaźniku intensywności nadwyżki (zgodnie z wytycznymi), ze względu na ich liczebność i różnorodność – maksymalny wskaźnik intensywności nadwyżki uzyskało aż 340 zawodów. Zawody uszeregowane są malejąco wg wskaźnika intensywności nadwyżki zawodu.

W tabeli 11 wykazano 30 nadwyżkowych zawodów zanotowanych w 2014 roku w powiecie staszowskim w zestawieniu ze średnią miesięczną liczbą ofert pracy, zarejestrowanych bezrobotnych, średnim miesięcznym deficytem siły roboczej. Zawody uszeregowane są malejąco wg wskaźnika intensywności deficytu zawodu.

Tabela 10. Zawody deficytowe w powiecie staszowskim w 2014 roku

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2014 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 roku	Średnia miesięczna nadwyżka siły roboczej w 2014 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1	325905	Opiekunka dziecięca*	3,6667	0,0833	-3,5833	44
2	411004	Technik prac biurowych*	15,4167	0,6667	-14,75	23,125
3	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	7,1667	0,4167	-6,75	17,2
4	343290	Pozostali plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	1,3333	0,0833	-1,25	16
5	931205	Robotnik drogowy	1,1667	0,0833	-1,0833	14
6	332203	Przedstawiciel handlowy	1,6667	0,1667	-1,5	10
7	941201	Pomoc kuchenna	2,4167	0,25	-2,1667	9,6667
8	422602	Recepcjonista	0,75	0,0833	-0,6667	9
9	432103	Magazynier	2,5	0,3333	-2,1667	7,5
10	515303	Robotnik gospodarczy	19,9167	2,6667	-17,25	7,4688
11	412001	Sekretarka	1,8333	0,25	-1,5833	7,3333
12	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	0,5833	0,0833	-0,5	7
13	512090	Pozostali kucharze	0,5	0,0833	-0,4167	6
14	833101	Kierowca autobusu	0,5	0,0833	-0,4167	6
15	343203	Florysta*	0,4167	0,0833	-0,3333	5
16	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	0,4167	0,0833	-0,3333	5
17	523002	Kasjer handlowy	0,4167	0,0833	-0,3333	5
18	711502	Cieśla szalunkowy	0,8333	0,1667	-0,6667	5
19	421401	Inkasent	0,3333	0,0833	-0,25	4
20	711101	Konserwator budynków	0,3333	0,0833	-0,25	4
21	931301	Robotnik budowlany	3,9167	1	-2,9167	3,9167
22	524502	Sprzedawca w stacji paliw	0,5833	0,1667	-0,4167	3,5
23	911207	Sprzątaczką biurowa	1,3333	0,4167	-0,9167	3,2
24	263401	Psycholog	0,25	0,0833	-0,1667	3
25	331301	Księgowy	0,5	0,1667	-0,3333	3
26	332302	Zaopatrzeniowiec	0,25	0,0833	-0,1667	3
27	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej*	0,5	0,1667	-0,3333	3
28	514202	Kosmetyczka	0,5	0,1667	-0,3333	3
29	741210	Elektromonter maszyn elektrycznych	0,25	0,0833	-0,1667	3
30	"343901"	Animator kultury*	0,5833	0,25	-0,3333	2,3333
31	"711501"	Cieśla*	0,5833	0,25	-0,3333	2,3333

Tabela 11. Zawody nadwyżkowe w powiecie staszowskim w 2014 roku

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 roku	Średni miesięczny deficyt siły roboczej w 2014 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	"235107"	Pedagog	0,1667	16	15,8333	0,0104
2	"331403"	Technik ekonomista*	0,1667	10,5	10,3333	0,0159
3	"723307"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,0833	5,25	5,1667	0,0159
4	"753105"	Krawiec*	0,25	10,75	10,5	0,0233
5	"311206"	Technik drogownictwa*	0,0833	3,4167	3,3333	0,0244
6	"752205"	Stolarz*	0,1667	4,25	4,0833	0,0392
7	"712204"	Posadźkarz*	0,0833	1,75	1,6667	0,0476
8	"214102"	Inżynier organizacji i planowania produkcji	0,0833	1,6667	1,5833	0,05
9	"711202"	Murarz*	0,4167	7,75	7,3333	0,0538
10	"721306"	Błacharz samochodowy*	0,25	4,5	4,25	0,0556
11	"522305"	Technik handlowiec*	0,3333	5,8333	5,5	0,0571
12	"311513"	Technik pojazdów samochodowych*	0,0833	1,4167	1,3333	0,0588
13	"311408"	Technik elektronik*	0,25	4,1667	3,9167	0,06
14	"741203"	Elektromechanik pojazdów samochodowych*	0,3333	5,5	5,1667	0,0606
15	"261990"	Pozostali specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0833	1,1667	1,0833	0,0714
16	"242190"	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	0,25	3,3333	3,0833	0,075
17	"713102"	Malarz budowlany	0,1667	1,75	1,5833	0,0952
18	"713203"	Lakiernik samochodowy	0,0833	0,8333	0,75	0,1
19	"722204"	Ślusarz*	1	9,3333	8,3333	0,1071
20	"541390"	Pozostali pracownicy ochrony osób i mienia	0,0833	0,75	0,6667	0,1111
21	"351203"	Technik informatyk*	0,5	3,6667	3,1667	0,1364
22	"242290"	Pozostali specjaliści do spraw administracji i rozwoju	0,25	1,6667	1,4167	0,15
23	"213105"	Biolog	0,0833	0,5	0,4167	0,1667
24	"514101"	Fryzjer*	1,6667	9,3333	7,6667	0,1786
25	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	1,6667	9,25	7,5833	0,1802
26	"214202"	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	0,4167	2,1667	1,75	0,1923
27	"751201"	Cukiernik*	0,75	3,5	2,75	0,2143

28	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	0,6667	3,0833	2,4167	0,2162
29	"821105"	Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	0,1667	0,75	0,5833	0,2222
30	"228301"	Fizjoterapeuta	0,75	2,6667	1,9167	0,2812

W tabeli nr 10 „Zawody nadwyżkowe w powiecie staszowskim w 2014 roku o maksymalnym wskaźniku intensywności nadwyżki zawodu” i w tabeli 11 „Zawody deficytowe w powiecie staszowskim w 2014 roku” zawody opatrzone gwiazdką (*) oznaczają, iż dany zawód objęty jest kształceniem w systemie oświaty i występuje w Klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego³. Uzyskanie w tych zawodach maksymalnych średnich nadwyżek siły roboczej może być wynikiem niedostosowania programu nauczania w szkołach do oczekiwań rynku pracy.

Tabela 12. Zawody zrównoważone w powiecie staszowskim w 2014 roku

						-
1	512001	Kucharz*	3,8333	3,6667	0,1667	1,0455
2	522301	Sprzedawca*	15,75	15,25	-0,5	1,0328
3	215103	Inżynier elektryk	0,0833	0,0833	0	1
4	216505	Inżynier geodeta - geodezyjne pomiary podstawowe i satelitarne	0,0833	0,0833	0	1
5	223101	Położna	0,0833	0,0833	0	1
6	227101	Diagnosta laboratoryjny	0,1667	0,1667	0	1
7	228502	Logopeda	0,0833	0,0833	0	1
8	235501	Instruktor amatorskiego ruchu artystycznego	0,0833	0,0833	0	1
9	321190	Pozostali operatorzy aparatury medycznej	0,0833	0,0833	0	1
10	325502	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy	0,0833	0,0833	0	1
11	432302	Dyspozytor transportu samochodowego	0,0833	0,0833	0	1
12	513101	Kelner*	2,3333	2,3333	0	1
13	522201	Kierownik sali sprzedaży	0,0833	0,0833	0	1
14	522302	Sprzedawca w branży mięsnej	0,0833	0,0833	0	1
15	711102	Monter konstrukcji budowlanych*	0,0833	0,0833	0	1
16	712703	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	0,0833	0,0833	0	1
17	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	0,4167	0,4167	0	1
18	741103	Elektryk*	0,1667	0,1667	0	1
19	832203	Kierowca samochodu osobowego	0,1667	0,1667	0	1
20	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	0,1667	0,1667	0	1
21	753303	Szwaczka	1,6667	1,8333	0,1667	0,9091

³ Klasyfikacja Zawodów i Specjalności 2010 – objaśnienia do struktury klasyfikacji zawodów i specjalności.

5.2. Wnioski

Opracowanie „Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim 2014 roku” nasuwa refleksje podobne do wniosków z wcześniejszych monitoringów. Wyniki, przeprowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o sporządzane sprawozdania o rynku pracy, nie są w stanie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Jest to spowodowane tym, że nie wszystkie wolne miejsca pracy zgłaszane są przez pracodawców do urzędu pracy. Ponadto należy brać również pod uwagę fakt, że coraz więcej bezrobotnych może być sklasyfikowanych w wielu zawodach, ale w momencie sporządzania sprawozdań statystycznych - ujęci są w systemie ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Duże zmiany zachodzące na rynku pracy mogą powodować, że dana osoba posiadająca kilka zawodów, może w danym okresie czasu reprezentować zarówno zawód nadwyżkowy jak i deficytowy, z tym że tylko jeden z nich będzie uwzględniony w statystyce rynku pracy i niniejszym opracowaniu.

Jak wynika z niniejszego opracowania w powiecie staszowskim występuje wysoki odsetek zawodów zrównoważonych, co jest wynikiem braku korelacji między wymaganiami ze strony pracodawców a kwalifikacjami osób poszukujących zatrudnienia. Duża liczba zawodów nadwyżkowych i perspektywa niewielkiej zmiany w tym względzie oznacza konieczność podejmowania działań umożliwiających przekwalifikowanie osób bezrobotnych zgodnie z aktualnymi potrzebami lokalnego rynku pracy.

Charakterystyczne dla lokalnego rynku pracy jest to, iż systematycznie rośnie liczba ofert pracy, gdzie pracodawcy stawiają coraz wyższe wymagania odnośnie poziomu wykształcenia, posiadanych umiejętności zawodowych, uprawnień oraz doświadczenia, podczas gdy grupa osób bezrobotnych z kwalifikacjami zawodowymi, które uległy dezaktualizacji jest ciągle wysoka. Duże wyzwanie w aktywizacji zawodowej stanowią osoby bezrobotne, które nie mogą podjąć zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami ze względu na posiadane przeciwwskazania zdrowotne, a także osoby, które nie chcą podjąć pracy w zawodzie wyuczonym, ponieważ został on wybrany błędnie i osoba nie wykazuje predyspozycji do pracy w nim. Aby osoby te mogły powrócić lub wejść na rynek pracy niezbędne jest nabycie nowych kwalifikacji zawodowych oczekiwanych na rynku pracy. Jednym z celów tworzenia niniejszego opracowania jest możliwość tworzenia planów szkoleń dopasowanych do tych potrzeb.

Liczną grupę klientów urzędu pracy stanowią osoby bezrobotne nie posiadające motywacji do poszukiwania i podjęcia zatrudnienia oraz osoby posiadające deficyty w zakresie umiejętności poszukiwania pracy. Osoby te pomimo posiadania odpowiednich kwalifikacji mają niewielkie szanse na znalezienie odpowiedniego zatrudnienia. Należy pamiętać, iż pracodawca dokonując selekcji kandydatów ocenia nie tylko ich przygotowanie zawodowe, ale również cechy osobowości i postawę. Zbyt mała elastyczność, brak mobilności i postawa roszczeniowa są częstymi przyczynami odrzucenia kandydatów na etapie rekrutacji.

Dużym problemem na staszowskim rynku pracy jest duża populacja bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych lub z niskim poziomem kwalifikacji. Trudności w podjęciu zatrudnienia przez przedstawicieli tej grupy wynikają z jej liczebności oraz braku wystarczającej ilości ofert pracy dla wszystkich chętnych do jej podjęcia. Charakterystyczna dla tej grupy jest niechęć do uzupełniania, zmiany lub nabywania nowych kwalifikacji zawodowych. Osoby te korzystają w głównej mierze z ofert w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych.

Na sytuację na lokalnym rynku pracy w dużym stopniu wpływają liczne oferty subsydiowane. Zapotrzebowanie na stanowiska takie jak pracownik biurowy, administracyjny, sprzedawca często zgłaszane są w ramach ofert stażowych i nie mają charakteru trwałego. Liczne oferty zgłoszone do urzędu dotyczą tego samego, stałego miejsca pracy, charakteryzującego się dużą fluktuacją pracowników, zatem nie generują nowych miejsc pracy.